

Går det alltid till så här?

Mineralprospektering är hett just nu. Kobolt för tillverkning av litiumbatterier i elbilar är glödhett. Ansökningar från främst utländska bolag strömmar in till Bergsstaten, myndigheten som beviljar eller avslår. Aktiviteten beror på en ändring i minerallagen 1992 då en enig riksdag beslöt att staten inte längre gör anspråk på kronandel. Man beslöt i praktiken att skänka bort våra tillgångar. Utländska bolag betalar 0,5 promille i skatt. Prospekteringsbolagen säljer sedan sin information vidare till gruvbolagen. Deras avsikt är att det ska leda till brytning. Vissa av dessa har gått i konkurs och efterlämnat förorenade marker och vatten. Landskapet ruineras, gifter läcker ut och staten får ta smällen ekonomiskt och får försöka sanera i den mån det går.

Länsstyrelse och berörd kommun är remissinstanser.

Den 29 maj mottog Karlsborgs kommun en ansökan från Western Mining Network Ltd. Australiskt företag som sedan bytt namn minst fyra gånger.

Ansökan omfattar 868 hektar intill sjön Undens sydspets. I östra delen av området ligger kommunens vattentäkt. Sjön Unden är en källsjö och sedan 1970-talet klassad som riksintresse och eventuellt framtida Natura 2000-område. Närmare 30 fastigheter innanför inmutningens gränser berörs. Den nyss utvidgade Nationalparken lockar över 100 000 besökare varje år och Laxå (Sveriges första EKO-kommun) och Askersund och olika entreprenörer satsar stort på framtida turism.

Minerallagen är i sin utformning mycket tillåtande men avslag förekommer då tunga argument finns.

Karlsborgs kommun lämnade inte något svar.

Fem veckor efter remisstiden gått ut och på dispens efter viss påtryckning, skickar kommunen genom enskild tjänsteman ett svar på nio rader till Bergsstaten. Ingen politiker kontaktades.

”Karlsborgs kommun har inget att erinra mot att undersökningstillstånd ges”...

Kommunalrådet Peter Lindroth säger i Radio Skaraborg den 4/8 att han först fått kännedom om ärendet genom SLA dagen innan.

Han meddelar att ärendet ska tas upp till diskussion i arbetsutskottet i slutet på augusti.

På au i slutet av augusti tas frågan inte upp.

Vid höstens första kommunfullmäktige 25/9 visste alltså våra folkvalda ingenting om detta hot mot vår bygd, Undens vatten och Tivedens framtid.

I skriftligt svar från kommunalrådet vid ”Allmänhetens frågestund” står följande: Det handlar helt enkelt om otillräckliga personella resurser för att klara av att svara på den stora mängd remisser och frågor som kommunen tar emot.

Den upplysningen kändes föga förtroendeingivande ...

Margareta Hildingsdotter

<https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-mineralrattigheter.html>

Information från SGU angående undersökningstillståndet som beviljats av Bergsstaten.

Namn på området:	Havsmon nr 1
Mineral:	Nickel, kobolt, zink, koppar, guld
Ägare:	European Cobolt Ltd
Gäller från	2017-10-17 till 2020-10-17

Vi borde vara rädda om allt dricksvatten vi har, säger Margareta Hildingsdotter, där hon står vid Havikens strand vid sjön Unden. Foto Malin Bring

ARTIKEL PUBLICERAD I SLA 3 aug 2017 07:20

Mineraljakt sprider oro

HAVSMON - IGELSTAD: Globalt företag vill leta mineraler norr om Undenäs

GRUVPROSPEKTERING. Ett företag med bas i Australien har ansökt om att göra en inmutning som berör tre byar runt sjön Undens södra udde. Byborna är oroliga för naturen och dricksvattnet i området, och protesterar mot planerna.

Margareta Hildingsdotter pekar ut mot sjön Unden med dess skogsklädda stränder och öar.

– Det här är en unik sjö, med djupt och klart källvatten som går att dricka; en kommunal vattentäkt som är klassat som ett riksintresse. Är det verkligen rätt plats att börja leta efter mineraler? frågar hon.

Dessutom finns gott om fornminnen och hotade växtarter i området, påpekar hon.

På gården Myrmon i Igelstad bor tre generationer. Simeon Fuchs t.h. och hans föräldrar Susanne och Helmut är alla oroade över inmutningsplanerna.

Margareta Hildingsdotter bor i Havsmon, en av byarna som berörs av gruvbolagets planer; Igelstad och Fräckestad är de övriga två. Tillsammans med några andra bybor har hon tagit initiativ till att skriva ett protestbrev till Bergsstaten, som är den statliga instans som beslutar om undersökningstillstånden.

Guldfeber

– Vi hade bara en vecka på oss att reagera, vi använde oss av en gemensam facebookgrupp för byarna och fick ihop underskrifter från de flesta fastighetsägare som var hemma så här i semestertider.

Själv känner Margareta Hildingsdotter sig lite luttrad, efter att redan ha upplevt en gruvprospektering i bygden 1987. Då gällde det först och främst guld.

– Det rådde fullkomlig guldfeber i kommunen den gången, man hade stora förhoppningar om nya arbetsplatser och skatteintäkter. Fynden var dock inte tillräckligt stora, så det blev ingen guldbrytning.

Namnbyte

– Men jag vet vilka ingrepp vi kan förvänta oss om det nya företaget får rätt att prospektera. De kan ställa upp baracker, anlägga vägar, gräva diken och ta ner växande skog. Vi markägare fick visserligen viss ersättning förra gången, men det var inte mycket.

Företaget som ansöker om inmutningsrätten har nyligen bytt namn till European Cobalt Ltd. och har sitt huvudsäte i Australien. Bolaget är verksamt i Indonesien och Australien, men vill som namnet antyder även söka efter kobolt i Europa. Kobolt används för tillverkning av batterier till elbilar, och väntas därför bli allt mer eftersökt under de kommande åren.

Hotad natur?

Simeon Fuchs, som driver företaget Myrmons Trädgårdar i Igelstad tillsammans med sin fru, är också oroad över planerna.

– Vi har fått EU-stöd för att bygga upp det här företaget, och nu vet vi plötsligt inte hur framtiden ser ut för oss. Här på gården är vi tre generationer som bor tillsammans, och vi har sökt oss hit för den fantastiska naturens skull. Är den hotad nu? frågar han sig.

På Bergsstaten i Luleå poängterar bergsingenjör Stefan Tuoma att det bara är 1-2% av de inmutningar som görs som leder till någon exploatering. Det som görs i första hand är mätningar och kartläggningar av ett område - ”man far inte bara ut och borrar hål,” säger Stefan Tuoma.

Tidigast den 14 augusti fattar Bergsstaten beslut om European Cobalts ansökan.

Malin Bring